

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์และพยากรณ์สาขาการผลิตการเกษตรที่สำคัญ

4.1 ผลกระทบจากการขยายตัวของสาขาการผลิตการเกษตรที่สำคัญต่อสาขาการผลิตอื่นที่เกี่ยวข้อง

การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุปสงค์การอุปโภคบริโภคจากภาคเอกชนและอุปสงค์ของการส่งออกที่มีผลกระทบต่อผลผลิตในสาขาการผลิตต่างๆ การวิเคราะห์อัตราการเปลี่ยนแปลงหรืออัตราการขยายตัวของผลผลิต มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงแนวโน้มของการขยายตัวของผลผลิตสาขาการผลิตการเกษตรซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสาขาการผลิตขั้นปฐมภูมิมีการขยายตัวในทิศทางใดและอัตราเท่าใด มีผลกระทบต่อสาขาการผลิตอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างไร

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ มีข้อสมมติบางประการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ขั้นสุดท้ายเฉพาะแต่ละสาขาการผลิต ดังนี้คือ

1. ข้าวสาร และน้ำตาล สมมติให้มีการเปลี่ยนแปลงในอุปสงค์การอุปโภคบริโภคจากภาคเอกชนและอุปสงค์การส่งออก โดยถือเป็นตัวแทนของอุปสงค์รวม ทั้งนี้เพราะอุปสงค์ดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สำคัญโดยดูจากผลการวิเคราะห์ที่ผ่านมา กล่าวคือ ในปี 2533 สาขาการผลิตข้าวสารและน้ำตาลมีค่าสัดส่วนการพึ่งพาต่อความต้องการในการบริโภคขั้นสุดท้ายเท่ากับ 0.6885 และ 0.5337 ส่วนค่าสัดส่วนการพึ่งพาอุปสงค์การส่งออกมีค่าเท่ากับ 0.4320 และ 0.5382 นอกจากนี้ค่าตัวทวีคูณของการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนและการส่งออกที่มีต่อสาขาการผลิตข้าวสารเท่ากับ 0.0349 และ 0.0387 สาขาการผลิตน้ำตาลเท่ากับ 0.0148 และ 0.0265 ส่วนค่าตัวทวีคูณของอุปสงค์รวมของสาขาข้าวสารเท่ากับ 0.0206 และสาขาการผลิตน้ำตาลเท่ากับ 0.0113 แสดงให้เห็นว่าค่าตัวทวีคูณของการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนและการส่งออกมีสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับอุปสงค์อื่น (ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 18 ภาคผนวก ก)

2. ผักผลไม้กระป๋องและแปรรูป อาหารทะเลกระป๋องแปรรูป ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังและยางแผ่นดิบรมควัน สมมติให้มีการเปลี่ยนแปลงในอุปสงค์การส่งออกเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เนื่องจากสาขาการผลิตเหล่านี้เป็นสาขาการผลิตการเกษตรส่งออกที่สำคัญของไทย โดยปี 2533 มีค่าสัดส่วนการพึ่งพาความต้องการในการส่งออกเท่ากับ 0.9995 0.9768 0.7627 และ 0.8136 ตามลำดับ ส่วนค่าตัวทวีคูณของอุปสงค์การส่งออกที่มีต่อผลผลิตมีค่าเท่ากับ 0.0168 0.0796

0.0387 0.0382 และ 0.0233 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าค่าตัวทวีคูณของอุปสงค์การส่งออกมีค่าสูงเมื่อเทียบกับส่วนของอุปสงค์อื่น (ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 18 ภาคผนวก ค)

เราสามารถคำนวณหาอัตราการขยายตัวของการอุปโภคบริโภคจากภาคเอกชน และอัตราการขยายตัวของการส่งออกในช่วงปี 2533-2539 ได้ โดยใช้ข้อมูลสถิติการส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรที่สำคัญและข้อมูล โดยค่าอัตราการขยายตัวดังกล่าวจะนำมาใช้เป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์การบริโภคจากภาคเอกชน และอุปสงค์การส่งออก ดังแสดงในตารางที่ 4.1 และ 4.2 แต่สำหรับปี 2539-2544 อัตราการขยายตัวอุปสงค์การบริโภคจากภาคเอกชนจะใช้ค่าเฉลี่ย 6 ปีย้อนหลังคือ ปี 2533-2538 ดังแสดงในตารางที่ 4.1 และสำหรับปี 2540-2544 อัตราการขยายตัวของการส่งออกจะใช้ค่าประมาณการจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.1 อัตราการขยายตัวของการอุปโภคบริโภคจากภาคเอกชน

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขาการผลิต \ ปี	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539-2544**
ข้าวสาร	5.42	10.63	10.10	-0.50	7.35	7.58	6.76
น้ำตาล	17.54	10.35	7.96	8.32	7.78	8.61	10.09

ที่มา : จำนวนจากรายได้ประชาชาติของไทยฉบับ พ.ศ. 2538 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ * ในปี 2536 อัตราการขยายตัวของผลผลิตภาคเกษตรร้อยละ 0.0 พืชผลขยายตัวร้อยละ -1.7 จากรายงานภาวะการเกษตร หน่วยการเกษตร ฝ่ายวิชาการ ปี 2537

** ในปี 2539-2544 ใช้ค่าเฉลี่ยของช่วงตั้งแต่ปี 2533-2538 เป็นค่าแนวโน้ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 อัตราการขยายตัวของการส่งออกสำหรับสาขาการผลิตการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่สำคัญในปี 2534-2539

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขาการผลิต \ ปี	2534	2535	2536	2537	2538	2539
ผักผลไม้กระป๋อง	37.2	5.2	-6.2	-2.2	2.2	24.3
อาหารทะเลกระป๋อง	29.0	5.8	11.0	24.6	4.1	-1.8
ข้าวสาร	9.9	18.7	-9.0	18.9	24.1	12.2
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	1.7	19.0	-26.6	-13.6	-2.8	14.7
น้ำตาล	-16.5	28.0	-35.6	41.2	67.2	10.4
ยางแผ่นดิบรมควัน	5.9	15.9	0.9	43.3	46.5	1.0

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ 1. ในการคำนวณสมมติให้อัตราการขยายตัวของสินค้าเกษตรส่งออกแทนอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตการเกษตร

2. อัตราการขยายตัวในการส่งออกของสาขาการผลิตอาหารทะเลกระป๋องและแช่แข็งคำนวณจากมูลค่าอาหารทะเลกระป๋องและกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง เนื่องจากสินค้าดังกล่าวเป็นสินค้าหลักของสาขาการผลิต

ตารางที่ 4.3 อัตราการขยายตัวของการส่งออกสำหรับสาขาการผลิตการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่สำคัญในปี 2540-2544

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขาการผลิต \ ปี	2540	2541	2542	2543	2544
ผักผลไม้กระป๋อง	3.0	3.0	2.5	2.5	2.5
อาหารทะเลกระป๋อง	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0
ข้าวสาร	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	11.4	10.4	10.4	10.4	10.4
น้ำตาล	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0
ยางแผ่นดิบรมควัน	11.5	11.0	11.0	11.0	11.0

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ขั้นสุดท้ายต่อผลผลิตสาขาการเกษตรตามโครงสร้างแบบจำลองปัจจัยการผลิต-ผลผลิตที่ยืดข้อสมมติดังกล่าวข้างต้นมีรายละเอียดในแต่ละรายสาขาการผลิตดังต่อไปนี้

1. ข้าวสาร

ตารางที่ 4.4 อัตราการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตต่าง ๆ เมื่ออุปสงค์ในการอุปโภคบริโภคจากภาคเอกชนและอุปสงค์การส่งออกที่มีต่อสาขาการผลิตข้าวสารเปลี่ยนแปลงไปในปี 2535-2544

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขาการผลิต \ ปี	ค่าจริง					ค่าพยากรณ์				
	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544
ข้าวสาร	11.68	-3.57	10.45	12.90	8.32	7.52	7.59	7.67	7.74	7.81
ผลผลิตต่อเนื่อง										
ข้าวเปลือก	11.28	-3.46	10.11	12.52	8.11	7.34	7.42	7.51	7.59	7.67
บริการการเกษตร	3.97	-1.31	3.73	4.90	3.40	3.22	3.39	3.56	3.73	3.91
แร่เคมีภัณฑ์	0.57	-0.19	0.55	0.75	0.54	0.52	0.57	0.61	0.66	0.71
ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช	3.06	-1.01	2.89	3.82	2.68	2.56	2.71	2.86	3.03	3.19

ที่มา : จากผลการวิเคราะห์

ความหมายของผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.4 คือ ถ้าในช่วงปี 2540-2544 มีอุปสงค์ของการอุปโภคบริโภคจากภาคเอกชนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 6.76 และการส่งออกเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 10 ตามข้อสมมติดังกล่าวข้างต้นแล้ว มูลค่าผลผลิตรวมของสาขาการผลิตข้าวสารจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7.7 ต่อปี โดยมีผลกระทบต่อสาขาการผลิตอื่นที่ต้องมีการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตตามดังนี้คือ สาขาเพาะปลูกข้าว การบริการทางการเกษตร แร่เคมีภัณฑ์ที่ใช้ทำปุ๋ย และสาขาการผลิตปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 7.5 ร้อยละ 3.6 ร้อยละ 0.6 และ ร้อยละ 2.9 ต่อปีตามลำดับ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. น้ำตาล

ตารางที่ 4.5 อัตราการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตต่างๆ เมื่ออุปสงค์ในการอุปโภคบริโภคจากภาคเอกชนและอุปสงค์การส่งออกที่มีต่อสาขาการผลิตน้ำตาลเปลี่ยนแปลงไปในปี 2535-2544

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขาการผลิต \ ปี	คางวริง					คาพยากรณ์				
	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544
น้ำตาล	14.06	-12.62	16.89	29.90	8.77	8.18	8.27	8.37	8.45	8.53
ผลผลิตต่อเนื่อง										
อ้อย	14.04	-12.60	16.86	29.86	8.76	8.17	8.27	8.36	8.45	8.53
มะพร้าว	1.83	-1.84	2.19	4.44	1.62	1.61	1.74	1.87	2.01	2.16
บริการการเกษตร	2.16	-2.16	2.59	5.22	1.89	1.88	2.02	2.17	2.32	2.49
ถ่าน ฟืน	0.35	-0.36	0.42	0.87	0.33	0.33	0.36	0.40	0.43	0.47
ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช	1.08	-1.09	1.29	2.64	0.98	0.98	1.07	1.16	1.25	1.35

ที่มา : จากผลการวิเคราะห์และพยากรณ์มูลค่าผลผลิต

ตารางที่ 4.5 มีความหมายคล้ายคลึงกันคือถ้าในช่วงตั้งแต่ปี 2540-2544 มีการขยายตัวของอุปสงค์จากการบริโภคภาคเอกชนร้อยละ 10.09 ต่อปี และอัตราการขยายตัวของอุปสงค์การส่งออกร้อยละ 9 ต่อปี ตามข้อสมมติดังกล่าวข้างต้นแล้ว มูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตน้ำตาลจะขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 8.4 ต่อปี โดยมีผลกระทบต่อสาขาการผลิตอื่นที่ต้องมีการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตดังนี้คือ สาขาการทำไร่อ้อย มะพร้าว บริการการเกษตร, ถ่าน ฟืน และ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เท่ากับอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8.4 ร้อยละ 1.9 ร้อยละ 2.2 ร้อยละ 0.4 และ ร้อยละ 1.3 ต่อปี ตามลำดับ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

3. ฝักผลไม้กระป๋องและแปรรูป

ตารางที่ 4.6 อัตราการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตต่างๆ เมื่ออุปสงค์ในการอุปโภคบริโภคจากภาคเอกชนและอุปสงค์การส่งออกที่มีต่อสาขาการผลิตฝักผลไม้กระป๋องและแปรรูปเปลี่ยนแปลงไปในปี 2535-2544

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขาการผลิต \ ปี	คางวิง					คาพยากรณ				
	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544
ฝักผลไม้กระป๋อง	5.16	-6.16	-2.18	2.18	24.13	2.98	2.98	2.49	2.49	2.49
ผลผลิตต่อเนื่อง										
ฝัก	0.96	-1.19	-0.40	0.39	4.44	0.65	0.67	0.57	0.58	0.59
ผลไม้	3.88	-4.68	-1.64	1.63	18.07	2.35	2.36	1.98	1.99	2.00
อ้อย	0.17	-0.21	-0.07	0.07	0.77	0.12	0.12	0.10	0.11	0.11
มะพร้าว	0.72	-0.90	-0.30	0.30	3.32	0.49	0.51	0.43	0.44	0.45
ผลิตผลเกษตรอื่น	0.43	-0.54	-0.18	0.18	1.98	0.30	0.31	0.26	0.27	0.27

ที่มา : จากผลการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.6 มีความหมายคล้ายคลึงกันคือถ้าในช่วงตั้งแต่ปี 2540-2544 มีอัตราการขยายตัวของอุปสงค์เฉลี่ยร้อยละ 3 ร้อยละ 3 ร้อยละ 2.5 ร้อยละ 2.5 และ ร้อยละ 2.5 ต่อปีตามลำดับ ตามที่สมมติไว้ข้างต้น มูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตฝักผลไม้กระป๋องจะถูกกระตุ้นให้มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.7 ต่อปี โดยมีผลกระทบโดยตรงต่อสาขาการผลิตอื่นที่ต้องมีการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตดังนี้คือ สาขาการทำไร่ฝัก ผลไม้ อ้อย มะพร้าว และผลิตผลการเกษตรอื่นๆ เท่ากับอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.6 ร้อยละ 2.1 ร้อยละ 0.1 ร้อยละ 0.5 และ ร้อยละ 0.3 ต่อปีตามลำดับ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป

ตารางที่ 4.7 อัตราการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตต่าง ๆ เมื่ออุปสงค์การส่งออกที่มีต่อสาขาการผลิตอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูปเปลี่ยนแปลงไปในปี 2535-2544

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขาการผลิต \ ปี	ค่าจริง					ค่าพยากรณ์				
	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544
อาหารทะเลกระป๋อง ผลผลิตต่อเนื่อง	5.80	10.99	24.59	4.10	-1.80	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00
ประมงทะเล	4.97	9.51	21.55	3.68	-1.62	2.70	2.71	2.72	2.72	2.73
ประมงน้ำจืด	3.65	7.06	16.36	2.92	-1.30	2.15	2.17	2.19	2.20	2.22
น้ำมันมะพร้าว	0.88	1.76	4.29	0.85	-0.39	0.64	0.65	0.67	0.68	0.70
น้ำมันสัตว์	2.02	3.96	9.46	1.80	-0.81	1.33	1.35	1.37	1.40	1.42

ที่มา : จากผลการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.7 ถ้าในช่วงตั้งแต่ปี 2540-2544 มีการขยายตัวของอุปสงค์การส่งออกเฉลี่ยร้อยละ 3.0 แล้ว ตามข้อสมมติดังกล่าวข้างต้นแล้ว มูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูปจะขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 3.0 ต่อปีเช่นเดียวกัน โดยมีผลกระทบต่อสาขาการผลิตอื่นที่ต้องมีการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตดังนี้คือ สาขาประมงทะเลประมงน้ำจืด น้ำมันมะพร้าว และน้ำมันสัตว์ โดยมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.7 ร้อยละ 2.2 ร้อยละ 0.7 และ ร้อยละ 1.4 ต่อปีตามลำดับ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

5. ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

ตารางที่ 4.8 อัตราการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตต่าง ๆ เมื่ออุปสงค์การส่งออกที่มีต่อสาขาการผลิตน้ำตาลเปลี่ยนแปลงไปในปี 2535-2544

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขาการผลิต \ ปี	ค่าจริง					ค่าพยากรณ์				
	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544
ผลิตภัณฑ์มัน สำปะหลัง	18.17	-25.61	-12.92	-2.64	13.83	10.81	9.91	9.96	10.00	10.03
ผลิตภัณฑ์มัน สำปะหลัง	17.52	-24.84	-12.40	-2.52	13.18	10.36	9.54	9.61	9.68	9.75
บริการการเกษตร	4.32	-6.90	-2.78	-0.51	2.61	2.26	2.25	2.43	2.62	2.82
ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช	1.28	-2.10	-0.80	-0.14	0.74	0.65	0.66	0.72	0.79	0.87

ที่มา : จากผลการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.8 ถ้าในช่วงตั้งแต่ปี 2540-2544 มีอัตราการขยายตัวของอุปสงค์การส่งออกเท่ากับร้อยละ 11.4 ร้อยละ 10.4 ร้อยละ 10.4 ร้อยละ 10.4 และ ร้อยละ 10.4 ตามข้อสมมติดังกล่าวข้างต้นแล้ว มูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจะขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 10.1 และมีผลกระทบต่อสาขาการผลิตอื่นที่ต้องมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นคือ สาขาการทำไร่มันสำปะหลัง การบริการเกษตร และปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เท่ากับอัตราเฉลี่ยร้อยละ 9.8 ร้อยละ 2.5 และ ร้อยละ 0.7 ต่อปีตามลำดับ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

6. ยางแผ่นดิบรมควัน

ตารางที่ 4.9 อัตราการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตต่าง ๆ เมื่ออุปสงค์การส่งออกที่มีต่อสาขาการผลิตยางแผ่นดิบรมควันเปลี่ยนแปลงไปในปี 2535-2544

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขาการผลิต \ ปี	ค่าจริง					ค่าพยากรณ์				
	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544
ยางแผ่นดิบรมควัน	14.76	0.84	40.62	44.45	0.97	11.15	10.70	10.73	10.76	10.78
ผลผลิตต่อเนื่อง										
ยางพารา	13.14	0.76	36.70	41.32	0.92	10.60	10.22	10.29	10.36	10.42
บริการการเกษตร	0.49	0.03	1.54	2.33	0.07	0.83	0.88	0.97	1.07	1.17
ถ่าน ฟืน	4.27	0.27	13.01	17.72	0.47	5.48	5.54	5.83	6.11	6.40
เยื่อกระดาษ	0.36	0.02	1.15	1.74	0.05	0.63	0.66	0.73	0.81	0.89
ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช	2.06	0.13	6.42	9.29	0.27	3.10	3.21	3.45	3.70	3.96

ที่มา : จากผลการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.9 ถ้าในช่วงตั้งแต่ปี 2540-2544 มีอัตราการขยายตัวของอุปสงค์การส่งออกเท่ากับร้อยละ 11.5 ร้อยละ 11.0 ร้อยละ 11.0 ร้อยละ 11.0 และร้อยละ 11.0 ตามข้อสมมติดังกล่าวข้างต้นแล้ว มูลค่าผลผลิตของสาขาการผลิตยางแผ่นดิบรมควันจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 10.8 และผลกระทบต่อสาขาการผลิตอื่นคือ สาขาการผลิตยางพารา การบริการการเกษตร ถ่าน ฟืน เยื่อกระดาษ และปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เท่ากับโดยเฉลี่ยร้อยละ 10.4 ร้อยละ 1.0 ร้อยละ 5.9 ร้อยละ 0.7 และ ร้อยละ 3.5 ต่อปีตามลำดับ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ขั้นสุดท้ายที่มีต่อผลผลิตสาขาการผลิตการเกษตรที่สำคัญ 6 สาขา ได้แก่ ข้าวสาร น้ำตาล ผักผลไม้กระป๋อง อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง และยางแผ่นดิบรมควัน เชื่อมโยงกับสาขาการผลิตที่เป็นปัจจัยการผลิตโดยตรง

และปัจจัยการผลิตอื่นที่มีส่วนสำคัญในการผลิตนั้นคือ สาขาการบริการการเกษตรในด้านการชลประทาน การบริการไถ การนวด การป้องกันและกำจัดแมลง การสหกรณ์ เป็นต้น และบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจากภาครัฐบาล นอกจากนี้ สาขาการผลิตปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช ต้องมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นด้วย ฉะนั้นหากผลิตผลการเกษตรจะขยายตัวตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ก็จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยการผลิตพื้นฐานของสาขาการผลิตเหล่านี้

กล่าวโดยสรุป จากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ขั้นสุดท้ายที่มีต่อผลผลิตการเกษตรที่สำคัญซึ่งจะนำไปสู่ความเชื่อมโยงกันกับสาขาการผลิตอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ทั้งนั้นค่าของอัตราการขยายตัวจะขึ้นอยู่กับค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตเป็นสำคัญ ตามสมมติฐานของแบบจำลองได้กำหนดให้สัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตมีค่าคงที่ ซึ่งหากค่าสัมประสิทธิ์มีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าผลผลิตจะมีแนวโน้มสูงขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์การพยากรณ์ผลผลิตการเกษตร สาขาการผลิตการเกษตรที่สำคัญและมีมูลค่าของผลผลิตสูงที่กล่าวถึงในตอนนี้สามารถนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการกำหนดมาตรการหรือนโยบายที่จะขยายการผลิตของสาขาการผลิตให้ทันความต้องการได้ นอกจากนี้แล้วยังสามารถนำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับกำลังการผลิตที่มีอยู่จริง ถ้าหากแตกต่างกันมากก็จะนำไปสู่การปรับค่าเป้าหมายของการขยายตัวทางด้านอุปสงค์ หรือในอีกด้านหนึ่งต้องปรับกำลังความสามารถ หรือเทคโนโลยีการผลิตต่อไปให้การผลิตสามารถสนองตอบอุปสงค์ที่คาดการณ์ไว้นั้น ดังจะได้เสนอผลการวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไป

4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณผลผลิตจากการคำนวณกับปริมาณผลผลิตจริง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลผลิตที่คำนวณ กับปริมาณผลผลิตจริงตั้งแต่ปี 2533-2539 แสดงเป็นร้อยละของความคลาดเคลื่อนซึ่งถือเป็นค่าคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์ (forecasting error) อย่างไรก็ดี ปริมาณผลผลิตจากการคำนวณจะขึ้นอยู่กับราคาเฉลี่ยต่อปี ซึ่งในที่นี้ใช้ราคาเฉลี่ยต่อปีจากข้อมูลสถิติการเกษตรปีเพาะปลูก 2538 /39 ดังแสดงในตารางที่ 4.10 สำหรับสาขาการผลิตที่นำมาเปรียบเทียบด้านปริมาณ ได้แก่ ข้าวเปลือก อ้อยและยางพารา

ตารางที่ 4.10 ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยต่อปีของสาขาการผลิตข้าวเปลือก อ้อย และยางพารา

ปี	ข้าวเปลือก * (บาท / เกวียน)	อ้อย (บาท / ตัน)	ยางพารา (บาท / กิโลกรัม)
2533	3,608	460	17.18
2534	3,808	336	16.26
2535	3,286	359	16.80
2536	3,727	468	16.00
2537	3,857	435	22.64
2538	4,764	386	31.13
2539	5,040 *	400	27.53

ที่มา : สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปีเพาะปลูก 2538/2539 ศูนย์สถิติการเกษตร
หมายเหตุ * ราคาข้าวเปลือกเป็นราคาตัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และข้าวเหนียวเมล็ดยาว
และราคาในปี 2539 เป็นราคาประมาณการของศูนย์สารนิเทศการเกษตร

1. ข้าวเปลือก

ตารางที่ 4.11 อัตราร้อยละค่าคลาดเคลื่อนของปริมาณการผลิตข้าว

(หน่วย : พันตัน / ร้อยละ)

ปี	ปริมาณ ผลผลิตจริง	ปริมาณผลผลิต จากการคำนวณ	อัตราร้อยละของค่าคลาดเคลื่อน
2533	17,193	17,522	1.91
2534	20,400	17,697	-13.25
2535	19,917	22,821	14.58
2536	18,447	19,424	5.30
2537	21,111	20,667	-2.10
2538	22,016	18,828	-14.48
2539	21,570	19,238	-10.81
ค่าเฉลี่ย	20,093	19,457	-3.17

ที่มา : จากสถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก 2538/39 ศูนย์สถิติการเกษตรและจากการคำนวณ
หมายเหตุ * จำนวนจากร้อยละของการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตจากการคำนวณกับปริมาณผลผลิตจริง

ตารางที่ 4.12 อัตราร้อยละค่าตลาดเคลื่อนไหวของปริมาณการผลิตอ้อย

(หน่วย : พันตัน / ร้อยละ)

ปี	ปริมาณ ผลผลิตจริง	ปริมาณผลผลิต จากการคำนวณ	อัตราร้อยละของค่าตลาดเคลื่อนไหว
2533	40,661	39,816	-2.08
2534	47,480	52,343	10.24
2535	39,827	55,867	40.28
2536	37,823	37,455	-0.97
2537	50,597	47,091	-6.93
2538	57,974	68,916	18.87
2539	63,440	72,330	14.01
ค่าเฉลี่ย	48,257	53,403	10.66

ที่มา : จากสถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก 2538/39 ศูนย์สถิติการเกษตรและจากการคำนวณ
หมายเหตุ *คำนวณจากร้อยละของการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตจากการคำนวณกับปริมาณผลผลิตจริง

ตารางที่ 4.13 อัตราร้อยละค่าตลาดเคลื่อนไหวของปริมาณการผลิตยางพารา

(หน่วย : พันตัน / ร้อยละ)

ปี	ปริมาณ ผลผลิตจริง	ปริมาณผลผลิต จากการคำนวณ	อัตราร้อยละของค่าตลาดเคลื่อนไหว
2533	1,418	843	-40.53
2534	1,505	934	-37.95
2535	1,723	1,023	-40.65
2536	1,811	1,082	-40.26
2537	1,987	1,045	-47.39
2538	2,061	1,074	-47.88
2539	2,121	1,226	-42.20
ค่าเฉลี่ย	1,804	1,032	-42.76

ที่มา : จากสถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก 2538/39 ศูนย์สถิติการเกษตรและจากการคำนวณ
หมายเหตุ *คำนวณจากร้อยละของการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตจากการคำนวณกับปริมาณผลผลิตจริง

จากการคำนวณร้อยละของค่าตลาดเคลื่อนไหวของปริมาณผลผลิตที่คำนวณได้กับปริมาณผลผลิตจริงของสาขาการผลิตข้าวเปลือก อ้อย และยางพารา พบว่า สาขาการผลิตยางพารามีอัตราร้อยละของค่าตลาดเคลื่อนไหวสูงมาก สาเหตุอาจเป็นได้ดังนี้คือ มูลค่าผลผลิตที่คำนวณได้จากแบบจำลองโดยกำหนดจากการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์การส่งออกของสาขาการผลิตยางแผ่นดิบรมควันนั้น ยังมีมูลค่าการส่งออกส่วนหนึ่งในรูปของยางแผ่นดิบของสาขาการผลิตยางพาราเอง